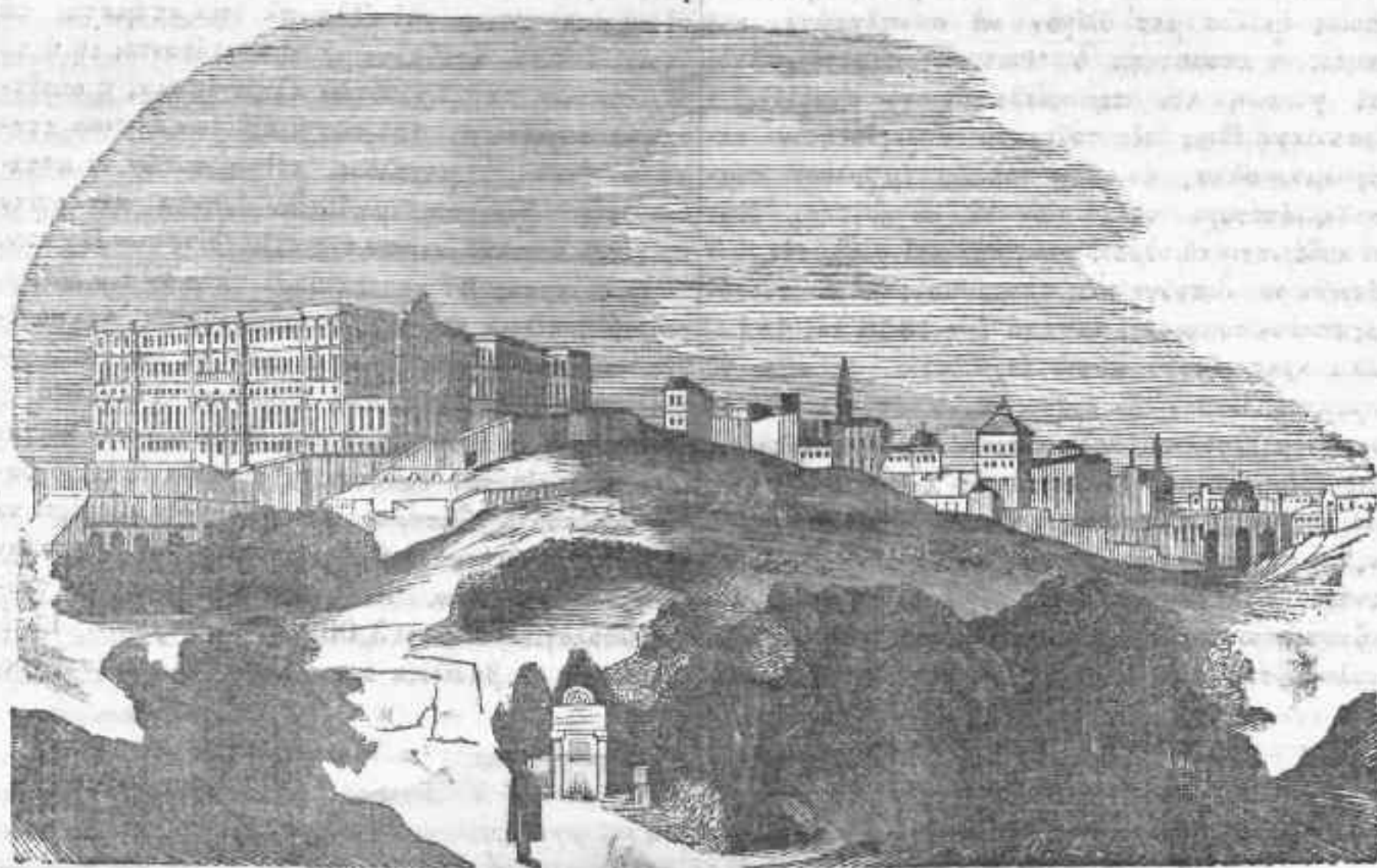

κράς πόλεως ἀναβαίνουσιν εἰς 8000 ψυχῶν, ἐνῶς μὴθυσαν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Β'. Ἄλλ' ἐπρεπε νὰ γράψωμεν τόμους πολλοὺς εἰς ἡθέλωμεν ν' ἀπαριθμήσωμεν ἅπαντα τὰ πολυτελῆ καὶ μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα, ὧν βρίθουσι πᾶσαι αἱ

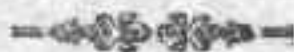
Ἀξιοσημείωτα εἶναι καὶ τὰ ἐν Μαδρίτῃ βασιλεῖα,

Βασιλεῖα Μαδρίτου.

τὰ ὅποια εἶναι ὁμολογουμένως τὸ λαμπρότερον τῆς Εὐρώπης βασιλικὸν κατ'ἀλυσμα· κεῖνται δὲ εἰς τὸ δυτικὸν τῆς πόλεως μέρος· καὶ ἡ μὲν ἐξωτερικὴ αὐτῶν ὄψις, ἂν καὶ ὠραία, εἶναι ὅμως σκκιὰ ὅπως οὖν· ἀλλὰ τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι ἐξάίσιον, μάλιστα ἡ ἐκκλησίαι καὶ ἡ αἶθουσα τῶν πρέσβων· εἰδόντες δὲ βαρυντιμύταται κοσμοῦσιν ἅπαντα τὰ δώματα. Τὰ βασιλεῖα ταῦτα, πυρποληθέντα ἐν ἔτει 1734, ἀνικοδο-

πόλεις καὶ πᾶσαι αἱ γωνίαι τῆς Ἰσπανίας. Δὲν ὑπεσχεθήμεν δὲ νὰ εἰπωμεν εἰμὴ περὶ τῶν δύο προαναφερθέντων μόνον ὀλίγας λέξεις· καὶ ἂν τινὲς εὖρωσι ὅτι τὰ περὶ αὐτῶν ρηθέντα δὲν εἶναι ἀρκετὰ, οἱ πλείονες ἴσως θελοῦν συνομολογήσει μεθ' ἡμῶν ὅτι τὰ πρὸ τούτων ἐκτεθέντα εἶναι πολὺ περιεργότερα τῆς πολυλογωτέρας τῶν οἰκοδομῶν περιγραφῆς.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ

Ἐν ἔτει 1852 καὶ ἐν ἔτει 1853.

—o—

Ὅλος ὁ κόσμος ἤξεύρει, ὅτι ὁ ἥλιός μας ἀποτελεῖ μέρος μεγάλου ἀθροίσματος ἡλίων ὁμοίων μετ' ὅν ἐδικόν μας, καὶ οἵτινες εἶναι οἱ ἀναρίθμητοι ἀστέρες τοὺς ὁποίους βλέπομεν ἐσπαρμένους τρόπον τινὰ εἰς τὸν αἰθέριον οὐρανόν. Ὀλιγώτερον ὁμως γνωστὸν εἶναι, ὅτι ὁ ὑπερόγκος αὐτός τῶν ἡλίων σωρὸς κατέχει ἐν τῷ οὐρανῷ ἰδίαν τινὰ ὠρισμένην καὶ διακεκριμένην χώραν, τῆς ὁποίας δυσκόλως ἡ φαντασία εἰμπορεῖ νὰ ὑπαθίσῃ τὴν ἔκτασιν, ὅταν συλλογισθῶμεν ὅτι ἐκ τῶν ἡλίων ἐκείνων ὁ πλησιέστερος εἰς τὸν ἐδικόν μας

ἥλιον ἀπέχει ἀπὸ αὐτοῦ διακοσίας χιλιάδας φορές περισσότερον ἀφ' ὅτι ἡ γῆ ἀπέχει ἀπὸ τὸν ἥλιόν μας, καὶ ὅτι πάλιν ἡ ἀπόστασις τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου τούτου ὑπερβαίνει τὰ 150 ἑκατομμύρια τῶν χιλιομέτρων.

Ὅλον αὐτὸ τὸ ἄθροισμα τῶν ἡλίων, οἵτινες, ὡς ἐκ τῆς ἀποστάσεως, φαίνονται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μας συμπεφυρμένοι, σχηματίζει ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ τὸ ἀμυδρὸν ἐκεῖνο καὶ ὑπόλευκον φῶς τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν γαλαξίαν κύκλον. Δὲν ὑπάρχουσιν ἀριθμοὶ δυνατόμενοι νὰ παραστήσωσι τὴν ἀπειρίαν τῶν ἐπισσεωρευμένων αὐτῶν ἡλίων. οἵτινες φαίνονται εἰς ἡμᾶς κατέχοντες ἅπειρον τοῦ οὐρανοῦ χώραν. Καθ' ὅσον τὰ τηλεσκόπια τελειοποιοῦνται, ὁ ὀφθαλμὸς ἡδυνήθη νὰ παρεισδύσῃ βαθύτερον εἰς τὸν ὄγκον αὐτῶν τῶν ἀστέρων καὶ νὰ παρατηρήσῃ ἄλλους νέους ὀπίσθεν

ἐκείνων τοὺς ὁποίους τὰ προηγούμενα τηλεσκοπία ἔφθασαν καὶ διακρίναν. Ὁ περίφημος Οὐμβόλδιος, διὰ νὰ διακρίνῃ τὸν σωρὸν, τὸν γαλαξίαν αὐτὸν τῶν αὐτοτελῶν ἡλίων τὸν ὑπάρχοντα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ, ὠνόμασεν αὐτὸν γῆσον· διότι τῶντι ὅσῳ ἀχανεῖς καὶ ἂν ᾦναι αἱ διαστάσεις τοῦ ἀθροίσματος ἐκείνου τῶν ἀστέρων, αὐτοὶ καὶ μόνοι πολὺ ἀπέχουσι τοῦ νὰ πληρῶσι ἐλόκληρον τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου, τὸ γενόμενον προσιτὸν εἰς τὴν ὄρασιν ἡμῶν ὡς ἐκ τῆς τελειοποιήσεως τῶν ὀπτικῶν ἐργαλείων. Ὁ σωρὸς τῶν ἡλίων τῶν ὁποίων εἰς εἶναι καὶ ὁ ἡμέτερος ἥλιος, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ γαλαξίας κύκλον τὸν ὁποῖον βλέπομεν, δὲν εἶναι ὁ μόνος ὑπάρχων ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐπομένως δὲ νομίζετε γαλαξίας πόσας αὐτοτελεῖς νήσους ἡλίων οἱ ἀστρονόμοι ἀνεκάλυψαν διὰ τῶν θαυμαστῶν αὐτῶν ἐργαλείων καὶ τῆς ἐπὶ θαυμαστοτέρας ἐπιτηδεύσεως; Ἀρὰ γε δύο ἢ τρεῖς, ὡς ἐφρονεῖτο περὶ τὰ τέλη τῆς 17'. ἑκατοντατηρίδος ἢ ἑκατὸν, ὅσοι ἐλογαριάζοντο περὶ τὰ τέλη τῆς 18'. Ἐκατὸν γαλαξίαι εἶναι τι ἥδη ὑπέρογκον, ἀλλὰ πολὺ ἀπέχουσι τῆς ἀληθείας. Κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ οὐρανοῦ ἐπιθεώρησιν, τὴν ὁποίαν ἐδημοσίευσεν πρὸ μικροῦ ὁ Ἰωάννης Ἑρσχέλλιος, αἱ παρατηρηθέντες μέχρι τοῦδε γαλαξίαι ὑπερβαίνουν τοὺς 4,000 ! Καὶ ἐν τούτοις ὁ οὐρανὸς δὲν καθυπεβλήθη ἀκόμη εἰς τὴν δοκιμασίαν τοῦ τερατώδους τηλεσκοπίου, τὸ ὁποῖον κατεσκεύασεν ἐν Ἰρλανδίᾳ ὁ Λόρδος Ῥόσσης. Τὸ τηλεσκοπικὸν τοῦτο ἔχει στόμα ἐξ ἀγγλικῶν ποδῶν, καὶ μῆκος σχεδὸν ἐξήκοντα· στηρίζεται ἐπὶ τοίχου ἔχοντος 70 ποδῶν μῆκος καὶ 50 ὕψος· ζυγίζει δὲ 15000 χιλιογράμμων καὶ ἀπότησε δαπάνην 300,000 φράγκων, ὑπὸ τοῦ προαναφερθέντος ἰδιώτου ἀνδρὸς καταβληθεῖσαν. Φαντασθῆτε τί θέλει ἀνεκαλύψει ἀκόμη εἰς τὸν οὐρανὸν ὁ γιγαντώδης ἐκεῖνος ὀφθαλμὸς, τοῦ ὁποῖου ἡ κόρη ἔχει ἐξ ποδῶν διάμετρον !

Οὕτω λοιπὸν, διὰ τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης, προβαίνομεν ἀπὸ ἀπείρου εἰς ἀπειρον. Ἡ γῆ, μας, παραβαλλομένη μετὰ τὸν ἀνθρώπον, φαίνεται ὑπερβαλλόντως μεγάλη· καὶ ὁμως εἶναι ἐν μόνον σημεῖον παραβαλλομένη πρὸς τὸν ἥλιόν μας καὶ πρὸς τὴν ἀπόστασιν τὴν διαχωρίζουσιν δύο γείτονες ἡλίους. Ὁ ἡμέτερος γαλαξίας περιέχει ἀναρίθμητον πλῆθος τοιούτων αὐτοτελῶν ἡλίων, καὶ ἂν διὰ τῆς φαντασίας ἅμα καὶ τοῦ τηλεσκοπίου διακρίνομεν τὰς διαστάσεις αἵτινες ὑπάρχουσι μεταξὺ τοῦ πρώτου αὐτοτελοῦς γαλαξίου καὶ τοῦ ὀπισθεν αὐτοῦ ὑπάρχοντος δευτέρου, καὶ τοῦ ὀπισθεν τούτου τρίτου· καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς μέχρι τῶν τεσσαρῶν χιλιάδων γαλαξίων τοὺς ὁποίους ἀπρίθμησεν ὁ Ἰωάννης Ἑρσχέλλιος, φθάνομεν εἰς ὅρια τοσοῦτον ἀπ' ἡμῶν ἀριστάμενα, ὥστε ἡ τολμηροτέρα φαντασία αἰσθάνεται τῇ ἀληθείᾳ τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν μικρὰν τοῦ κόσμου ἡμῶν γωνίαν μᾶλλον ἢ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπιδιώκουσα τὰ ἀθροίσματα ἐκεῖνα τῶν ἡλίων, τὰ ἐπ' ἀπειρον σετωρεμένα τὰ μὲν ἐπὶ τῶν δέ.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀπὸ τῶν πολυαριθμῶν γαλαξίων οἵτινες πληροῦσι τὴν ἀβύσσον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἀναρίθ-

μῶν ἡλίων οἵτινες συγκροτοῦσιν ἕκαστον τῶν γαλαξίων, καταβάντες εἰς τὸν ἡμέτερον ἥλιον, περιορισθώμεν εἰς μόνην τὴν χώραν τῶν πλανητῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων κατατάσσεται ἡ γῆ ἡμῶν, πάλιν θέλομεν εὑρεῖν πολλὰ τὰ ἐξαίτια, μάλιστα ὡς ἐκ τῶν ἀστρονομικῶν ἀνεκαλύψεων τῶν γενομένων ἐν ἔτει 1852. Οἱ ἀρχαῖοι δὲν ἐγνώριζον εἰμὴ 7 πλανήτας, καὶ τοὶ κατατάσσοντες μεταξὺ αὐτῶν ἀτόπως τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην· σήμερον δὲ εἶναι γνωστοὶ 31, ἐξ ὧν 8 ἀνεκαλύφθησαν ἐν ἔτει 1852, ὥστε τὸ ἔτος τοῦτο εἶναι σημαντικώτατον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀστρονομίας.

Διὰ νὰ γνωρίσῃτε τὴν θέσιν τῶν 31 πλανητῶν τούτων, ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν ἥλιον· τέσσαρες πλανῆται μέσου μεγέθους, ὁ Ἑρμῆς, ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Γῆ, ἡ ἂν θέλετε ἡ Κυβέλη, καὶ ὁ Ἄρης περιφέρονται περὶ τὸν κεντρικὸν ἐκείνον ἀστὲρα καὶ ἐν τῇ γειτονίᾳ αὐτοῦ, ἐνῷ εἰς τὰ πέρατα τοῦ κράτους τοῦ ἡλίου τέσσαρες ἄλλοι μεγάλοι πλανῆται, ὁ Ζεὺς, ὁ Κρόνος, ὁ Οὐρανὸς καὶ ὁ Ποσειδῶν, κινουμένοι ἐντὸς τροχιῶν ἀπεράντων. Ὁ Ποσειδῶν μάλιστα ἀπέχει ἀπὸ τοῦ ἡλίου τριακοντάκις τῆς Κυβέλης. Ἐν τῷ μεταξὺ τῶν δύο τούτων συμπλεγμάτων, ἐν τῷ μεταξὺ δηλαδὴ τοῦ Διὸς, ὅστις ἐκ τῶν μεγάλων καὶ ἀπωτέρων τοῦ ἡλίου πλανητῶν εἶναι ὁ ὀλιγώτερον ἀπὸ αὐτοῦ ἀπέχων, καὶ τοῦ Ἄρεως, ὅστις ἐκ τῶν μέσων καὶ πλησιεστέρων εἰς τὸν ἥλιον πλανητῶν εἶναι ὁ πλείστον ἀπὸ αὐτοῦ ἀπέχων, ὑπάρχει ἀγέλη τις 23 πλανητιδίων, τὰ ὅποια μικρὸν ἀπέχουσιν ἀπ' ἀλλήλων καὶ κατέχουσι τὸ διάστημα τὸ διαχωρίζον τὴν τροχίαν τοῦ Ἄρεως ἀπὸ τῆς τροχίας τοῦ Διὸς. Ἰδοὺ πότε, ὑπὸ τίνων ἀστρονόμων καὶ ποῦ ἀνεκαλύφθησαν τὰ μικρὰ ταῦτα σωματίδια, ἐπὶ δὲ καὶ ποῖα τὰ ὀνόματα τὰ ἀποδοθέντα εἰς αὐτά.

1801. Δήμητρα	Πιάζζις.	Πάνορμον.
1802. Παλλὰς.	Ὀλβέρσιος (α).	Βρέμη.
1804. Ἥρα.	Ἀρδίγγιος.	Λίλιενθάλη.
1807. Ἑστία.	Ὀλβέρσιος (β).	Βρέμη.
1845. Ἀστραῖος.	Ἑγκιος. (α)	Δριεσένη.
1847. Ἡδὴ.	Ἑγκιος (β)	Δριεσένη.
1847. Ἰρις.	Ἰνδιος (α)	Λονδίνον.
1847. Φλώρα (Χλωρίς).	Ἰνδιος (β)	Λονδίνον.
1848. Μῆτις.	Γραάμιος.	Μαρκρέα (Ἰρλανδία).
1850. Ὑγεία.	Γάσπαρις (α)	Νεάπολις.
1850. Παρθενόπη.	Γάσπαρις (β)	Νεάπολις.
1850. Οὐκετωρία.	Ἰνδιος (γ)	Λονδίνον.
1850. Ἡγερία.	Γάσπαρις (γ)	Νεάπολις.
1851. Εἰρήνη.	Ἰνδιος (δ)	Λονδίνον.
1851. Εὐνομία.	Γάσπαρις (δ)	Νεάπολις.
1852. Ψυχὴ.	Γάσπαρις (ε)	Νεάπολις.
1852. Θέτις.	Λούθηρος.	Δυσσελδόρφη.
1852. Μελομένη.	Ἰνδιος (ε)	Λονδίνον.
1852. Τύχη.	Ἰνδιος (ς)	Λονδίνον.
1852. Μασσαλία.	Χακορνάκος.	Μασσαλία.
1852. Λουκατοκία.	Γαλσμίθ.	Παρίσιος.
1852. Καλλιόπη.	Ἰνδιος (ζ)	Λονδίνον.
1852. Θάλεια.	Ἰνδιος (η)	Λονδίνον.

Πρωταγωνιστοῦσι λοιπὸν μεταξὺ τῶν κυνηγῶν αὐτῶν τοῦ οὐρανοῦ ὁ Ἄγγλος Ἰνδὸς καὶ ὁ Ἰταλὸς Γάσπαρις, οἵτινες πολλὴν πρὸς θέσαν καὶ ἄλλην θέλουν πιθανώτατα προσθέσει εἰς ἄγρην εἰς τὸ σύμπλεγμα, τὸ κείμενον μεταξὺ Ἀρκτος καὶ Διὸς. Διὰ τὴν γίνῃ δὲ καταφανὴς ἡ ἀξία καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἐργασίας τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς τὴν ἀνακάλυψιν ἀστέρων τοσούτον ἀμυδρῶν, ἀρκεῖ νὰ εἰπωμεν, ὅτι οἱ ἀστρονόμοι πρῶτον παρενθέτουσιν ἐντὸς προϋπάρχοντος ἀστερογραφικοῦ πίνακος ἅπαντας τοὺς μικροὺς ἀστέρας τοὺς ὁποίους τὸ τηλεσκόπιον δύναται νὰ φθάσῃ· ἔπειτα ἐξετάζοντες ἐπιμελῶς παρατηροῦσιν, ὅτι τινὰ τῶν λαμπρῶν ἐκείνων σημείων μετέβαλον θέσιν καὶ ὅτι εἶναι κληθεῖς πλανῆται, τῶν ὁποίων τότε τελευταῖον ὀρίζεται ἡ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀπόστασις καὶ ὁ χρόνος τῆς περιφορᾶς. Τοιοῦτοτρόπως ἐν ἔτει 1846, ὁ ἐν Βερολίνῳ Γάλλος, ἐπὶ τῶν ὑπολογισμῶν τοῦ περιφανοῦς Γάλλου Λουβριέρου, ἀνεκάλυψε τὸν πλανήτην Ποσειδῶνα. Παρίγνωστον δὲ εἶναι ὅτι ὁ Οὐρανὸς ἀνεκαλύφθη τῷ 1781 ὑπὸ τοῦ Γουλιέλμου Ἑρσχελλίου. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς πλανήτας τοὺς ὁρατοὺς εἰς τὸν ὄπλον ὀφθαλμῶν, ἡ τιμὴ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ἀνάγκη νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸν Ἀδάμ.

Πολλὰ δὲ ἀνακαλύψεις ἐγένοντο καὶ τηλεσκοπικῶν κομητῶν, κομητῶν δηλαδή οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι ὁρατοὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν ἀνευ τῆς βοήθειας τῶν ἀστεροσκοπικῶν ἐργαλείων. Ἀλλὰ τίνα σημασίαν δύνανται νὰ ἔχωσι διὰ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων τὰ πολυάριθμα αὐτὰ νέφια τοῦ χάους, τὰ προκύπτοντα ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ οὐρανοῦ καὶ διὰ παντὸς εἰς αὐτὰ πάλιν ἐπανερχόμενα, ἀνεπιτήδεια δὲ ὄντα νὰ χρησιμεύσωσιν ἢ νὰ βλάψωσι καὶ τοσούτον ὄντα ἐλαφρά ὥστε κατὰ γράμμα δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ὅτι, ὡς πρὸς τὴν λεπτότητα αὐτῶν καὶ τὴν ὀλίγην στεφρόντη καὶ ὕλικήν σύστασιν, οἱ ἀστέρες οὗτοι, οἵτινες εἶναι μυριάκις ἐλαφρότεροι τοῦ ἀέρος τοῦ ἀποτελοῦντος τὸ πνεῦμα τῶν ἀνέμων, ἵστανται εἰς τὸ ἐσχατὸν τῆς ὑπάρξεως ὅριον;

Δὲν στεροῦνται ὁμῶς ἐπιστημονικῆς ἀξίας οἱ ἀστέρες οὗτοι καὶ μάλιστα οἱ ὠρισμένον ἔχοντες τὴν ἀνακύκλωσιν κομητῆται, οἱ γνωστοὶ ἤδη εἰς ἡμᾶς γενόμενοι καὶ φέροντες τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀλλέξυ, τοῦ Ἑγκίου, τοῦ Βιέλα καὶ τοῦ Φαύλου· διότι διὰ τῶν κομητῶν αὐτῶν ἐπιστοποιήθη ὁ περὶ ἑλξείως νόμος τοῦ Νεύτωνος, ἐξετάσθησαν οἱ οὐρανοὶ περὶ τὸν ἥλιον εἰς μεγάλας ἀποστάσεις, διευκρινήθη ἡ σύστασις τῶν οὐρανίων χωρῶν, καὶ, τελευταῖον, κατὰ νεωτάτας τινὰς ἐν Γαλλίᾳ γενομένας παρατηρήσεις, διὰ τῶν κομητῶν εἶναι ἐλπὶς νὰ λάβωμεν ἐννοιᾶν τινὰ περὶ τοῦ σωροῦ ἐκείνου τῶν σωματίων, ὅστις κυκλοφορῶν περὶ τὸν ἥλιον ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ ζωδιακοῦ, ὁμοῦ μὲ τοὺς μεγάλους πλανήτας, παράγει ἀφ' ἑνὸς τὰ μετέωρα τὰ ὀνομαζόμενα διάττοντας ἀστέρας, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰ φοβερά ἐκείνα βολίδια, τὰ ὁποῖα ἐνίοτε ἀποπλανῶνται εἰς τὴν ἐδικήν μας αἴθρα, καὶ, ἐμπυρακτωθέντα ἐν αὐτῇ, ἐκρήγνυνται καὶ κανονοβολοῦσι τὴν γῆν διὰ τῶν πετρῶδων αὐτῶν συντριμμάτων, καθ' ὅλην τὴν πορείαν τῶν. Οἱ ἀσ-

ρόλιθοι αὗτοι, ὡς ὀνομάζονται συνήθως, πολλάκις ἐφόνευσαν ἀνθρώπους καὶ ἐκαυσαν κατοικίας. Ἡ μὴ πως οἱ μυθιστοριογράφοι καὶ οἱ ποιηταὶ δὲν δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσι τὰ βολίδια αὐτὰ διὰ νὰ τιμωρήσωσι τὴν θριαμβεύουσαν κακίαν καὶ νὰ ἀνταμείψωσι τὴν πεναμένην καὶ πάσχουσαν ἀρετήν; Διατί τάχα ὄγκος σιδηροῦς ὁποῖος ἦτο ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ὁ Πάλλας παρετήρησεν ἐν Σιθονίᾳ, νὰ μὴν ἔλθῃ ἀπὸ τῶν ἀδύσσων τοῦ οὐρανοῦ νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀμαρτωλοῦ πλουσίου, ὄγκος δὲ χρυσοῦ οὐδὲν ἦτον μέγας νὰ μὴν πέσῃ εἰς τὴν κατηφῆ κατοικίαν τοῦ δικαίου πένητος;

Ἄλλ' ἂν ἡ ἀστρονομία δὲν δύναται μετὰ θετικότητος νὰ ὑποσχεθῇ τὴν τοιαύτην ἀμοιβὴν τῆς ἀρετῆς καὶ τιμωρίαν τῆς κακίας, δύναται ὁμῶς ἀτραλίστατα νὰ προσιπῇ ἀπὸ τοῦδε πολλὰ ἄλλα περιεργότατα πράγματα. Δὲν ἐννοοῦμεν διὰ τούτου τὰ θαυμάσια ἐκείνα ἀστρολογικὰ μαντεύματα, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε διαπαιδευγῶν τοὺς ἀπλουστέρους τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἀστρολογία πρὸ πολλοῦ ἀπεδείχθη νόθος ἀδελφὴ τῆς ἀστρονομίας. Οἱ κομητῆται δὲν προαναγγέλλουν πλέον τὸν θάνατον τῶν βασιλέων ἢ γενεθλιαλογίαι τῶν ἡγεμόνων ἔπασεν εἰς ἀχρηστίαν· καὶ ἂν ὑπάρχωσιν εἰς ἐτι ἱατροὶ καὶ γεωργοὶ συμβουλευόμενοι τὴν ἡλικίαν τῆς σελήνης περὶ τὰς ἐργασίας αὐτῶν καὶ θεραπείας, οἱ τοιοῦτοι θεωροῦνται ματαιοπονοῦντες ὑπὸ τῶν νοσηχεστέρων. Ἄλλ' ἡ ἀστρονομία, ἂν καὶ ἀπεκήρυξε τὴν μὴ γνησίαν αὐτῆς ἀδελφὴν, δὲν ἀπέσχετο διὰ τοῦτο τὴν ἱκανότητα τοῦ προλέγειν τὰ μέλλοντα· κατέστησε μόνον τὴν ἱκανότητα αὐτὴν ἀσφαλέστεραν καὶ θετικωτέραν, περιορίσασα αὐτὴν εἰς τὰ ἀστρονομικὰ γεγονότα, δηλαδή εἰς τὴν θέσιν τῶν ἀστέρων, τῶν ὁποίων αἱ κινήσεις, καθυποβεβλημέναι εἰς τοὺς θεωρητικούς ὑπολογισμοὺς, εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητοι καὶ ἀλάτνηστοι, ὅσον ἡ ὥρα τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου εἰς τὸν δεῖνα τόπον τῆς γῆς ἢ τὴν δεῖνα ἐποχὴν τοῦ ἔτους. Πῶς θέλει εἶναι ὁ πόλος μετὰ 3000 ἔτη· ποῦ ὁ ἥλιος; ποῦ οἱ πλανῆται; ποῖον μῆκος θέλουν ἔχει αἱ τέσσαρες τοῦ ἔτους ὥραι; Ὅλα ταῦτα δύνανται ἀσφαλέστατα νὰ προβλεθῶσιν ἀπὸ τοῦδε. Ἰδίως ὡς πρὸς τὸ τρέχον ἔτος 1853 ἡδυνάμεθα νὰ προεῖπωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν περίεργα τοῦ οὐρανοῦ φαινόμενα· κατὰ δυστυχίαν οὐδὲν τούτων εἶναι ὁρατὸν εἰς τὴν ὄπλον ὀφθαλμῶν, οἱ δὲ πλείονες τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Πανδώρας οὔτε τηλεσκόπια ἔχουσι παρ' ἑαυτοῖς, οὔτε ἀστεροσκοπεῖα ἔχουσι πρᾶχειρα. Μόνοι τῶν Ἑλλήνων οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν δὲν στεροῦνται τοῦ πλεονεκτήματος τούτου· ἀλλ' οὗτοι ὅταν λάβωσι τὸν κόπον νὰ ἀναδῶσι μέχρι τοῦ καταστήματος ἐκείνου, δύνανται νὰ ὁδηγηθῶσι παρὰ τοῦ σωροῦ αὐτοῦ διευθυντοῦ τοῦ πολὺ ἀκριβέστερον καὶ πληρέστερον ἢ παρ' ἡμῶν.

Ὅθεν, μετὰ τὴν ἀνωτέρω γενομένην ἀνακεφαλαίωσιν τῶν ἐν ἔτει 1852 γενομένων ἀστρονομικῶν ἀνακαλύψεων, περιοριζόμεθα νὰ ὑποδείξωμεν ἐνταῦθα ἐν γένει τί ἐλπίζει νὰ ἐπιτύχῃ ἐτι ἡ ἐπιστήμη κατὰ τὸ ἔτος 1853, ὡς ἐκ τῆς ἀδιακόπου τελειοποιή-

σεως τῶν ὀπτικῶν ἐργαλείων καὶ τῆς θαυμαστῆς ἐπιμελείας τῶν ἀστρονόμων.

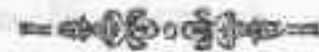
Τὰ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἰσχυρότερα ἀποβαίνοντα τηλεσκόπια, καταβαίνοντα μέχρι τῶν ἀλλοτρίων σχεδὸν σημείων τοῦ διαστήρου οὐρανοῦ, θέλουν αὐξήσει βεβαίως τὸν ἀριθμὸν τῶν μικρῶν πλανητῶν μέχρι τῶν τριάκοντα. Ἡ θεωρία τῆς σελήνης, τῆς ὁποίας αἱ θέσεις ὁδηγοῦσι τὸν ναυτίλον καὶ τὸν περιηγητὴν εἰς τὰς ἐρήμους τῶν ὠκεανῶν καὶ τῶν ἀγνώστων χωρῶν, θέλει τελειοποιηθῆ, καὶ ἀντὶ τοῦ περὶορίζεται εἰς ἡμισείας ἑκατονταετηρίδος ἀκριβεῖς προρρήσεις. θέλει ὑπερβῇ μᾶλλον ἢ δύο ἑκατονταετηρίδων διάστημα. Νέαι σελήναι θέλουν, ὡς καὶ κατὰ τὰ τελευταία προηγουμένα ἔτη, προστεθῇ εἰς τὰς ἤδη γνωστας περὶ τὸν Κρόνον, τὸν Οὐρανὸν καὶ τὸ Ποσειδῶνα, ἰσως καὶ περὶ τὸν Δία καὶ τὴν Ἀφροδίτην. Ἐκλείψεις ἀξιώλογοι δὲν θέλουν συμβῆ τῷ 1853. Οἱ οὐρανοσκόποι, οἵτινες, κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1851, εἶχον συνέλθει εἰς Ναρουνγίαν καὶ εἰς Πρωσίαν διὰ νὰ παρατηρήσωσι τὴν τότε συμβᾶσαν ὁλοσχερῇ τοῦ ἡλίου ἐκλείψιν, δὲν θέλουν πλέον συνέλθει ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ εἰμὴ ἐν ἔτει 1861, καὶ τοῦτο εἰς Ἀλγερίαν. Ἐπίσης οὐδεὶς κομήτης ἐκ τῶν ἐχόντων ἐγνωσμένην περίοδον, θέλει ἐπανελθεῖν τῷ 1853. Ὁ κομήτης ὅστις περιεμένετο τῷ 1848 δὲν ἐφύλαξε τὴν ὑπόσχεσίν του· καὶ ἐπειδὴ οἱ ἀστέρες οὗτοι εἶναι ἀκριβεστάτοι τοῦ λόγου αὐτῶν τηρεται, πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ προειρημένος δὲν ἐνεφανίσθη εἰς τὴν δοθεῖσάν αὐτῷ συνέντευξιν μόνον ἐνεκα παραδόξου τινὸς ἀνωμαλίας τῶν οὐρανίων ἀδύσσεων.

Ἀλλ' ἂν οὔτε κομήτας, οὔτε ἐκλείψεις θέλωμεν εἶχει κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, θέλωμεν ὅμως γνωρίσει κάλλιστα τὴν γεωγραφίαν τῆς σελήνης, τὴν ὁποίαν, χάρις εἰς τὰ μεγάλα ὀπτικά ἐργαλεῖα, οἱ ἄνθρωποι εἰσπορῶν νὰ παρατηρήσωσι σήμερον τοσοῦτον καλῶς ὅσον ἀπὸ τοῦ Περνασσοῦ δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν τὰς πέριξ Ἑλληνικὰς κοιλάδας καὶ θαλάσσης. Ἡ γεωγραφία αὕτη τῆς σελήνης, ἢ μᾶλλον ἡ γεωλογία, διότι πρόκειται περὶ τῆς παρατηρήσεως καὶ περιγραφῆς ὅλων τῶν πεδιάδων, τῶν ἠφιστίων καὶ αὐτῶν τῶν βράχων τῆς σελήνης, θέλει ἀποκαλύψει εἰς ἡμᾶς τοὺς περιέργους νόμους καθ' οὓς εἶναι συγκεκριτημένοι αἱ γαίαι τῆς μεγάλης ταύτης καὶ ἐρήμου σφαίρας, ὅπου τίποτε δὲν μεταβάλλεται, τίποτε δὲν φέεται, ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν οὔτε βροχαί, οὔτε ἄνθρωποι, οὔτε θάλασσαι, οὔτε ποταμοί, καὶ ἐτι ὀλιγώτερον ἔχουσιν ἢ σημεῖον τῆς ἐργασίας ἢ τῆς ὑπάρξεως ἐμψύων ὄντων ἐπὶ τοῦ Ἄρεως, ὅστις ἀπέχει τετρακοσιὰς πλείοτερον ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ Διὸς, ἐτι ἀπωτέρω ὄντος, διακρίνομεν τὰ ἀποτελέσματα πολλῶν ἐκ τῶν μετεωρῶν τῆς ἀτμοσφαίρας μας. Ἡ δὲ σελήνη οὔτε ἀτμοσφαῖραν, ὡς φαίνεται, ἔχει. Ὁ κατασκευάτης τὸ προαναμενομένον ὑπέρογκον τηλεσκόπιον Λόρδος Ῥόσσης ὑπεσχέθη νὰ δημοσιεύσῃ πλήρη μελέτην τῆς γεωλογίας τοῦ δορυφόρου μας, ἐκείνου περὶ οὗ πολλὰ ἤδη ἐγένοντο ἀξιώλογοι παρατηρήσεις. Τοιαῦτα ὑπόκειται προσεχῶς ἡ ἀστρονομικὴ ἐπιστήμη, ἐνῶ εἰς

μὲν τὴν Ἀγγλίαν, ἥτις εἶναι μία τῶν κυριωτέρων καθεδρῶν τῆς ἐπιστήμης ταύτης, μόλις ὑπάρχουσιν ἑκατὸν ὥραι κατ' ἔτος ἐπιτίθεται εἰς ἐντελεῖς ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις, ἀφ' οὗ ἀφαιρεθῶσιν αἱ νύκτες καθ' ἃς τὸ φῶς τῆς σελήνης παρενοχλεῖ τὴν λεπτήν οὐρανοσκοπίαν ὅσον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας παρεμποδίζει τὰς κοινὰς παρατηρήσεις τῶν ἀστέρων. Ἐν Παρισίῳ αἱ ἐπιτίθεται πρὸς οὐρανοσκοπίαν ὥραι δὲν ὑπερβαίνουσι τὰς 200 κατ' ἔτος. Ὅποια λοιπὸν ἀνακαλύψεις δὲν θέλουν γίνεαι, ὅταν τὰ μεγάλα ἀστρονομικὰ ἐργαλεῖα μετακομισθῶσιν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν Ἀλπεων, τῶν Πυρναίων, τοῦ Ἰμαλάια τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῶν Κορδιλιέρων τῆς Ἀμερικῆς;

Τὸ πρᾶγμα φαίνεται μυθώδες· καὶ ὅμως οἱ ἀστρονόμοι τῆς Εὐρώπης προβλέπουσι ὅτι θέλει κατορθωθῇ ὅτις ἂν ἡμεῖς ἴδομεν καὶ βλέπωμεν πολλὰ τὰ θαυμάσια, τὰ τέκνα ἡμῶν θέλουσιν ἰδεῖ ἄλλα πολὺ θαυμασιώτερα.

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν.)

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ

(Ἰδ. Φυλλάδ. ΞΘ'.)

—ο—

Ἡ ἐν Ἑρμιόνη γεννηθεῖσα καὶ ἐν Τροιζῆνι τελευτήσασα Ἐθνοσυνέλευσις διήρκεσε τρεῖς μῆνας καὶ ἡμισυν, ἀπὸ τῆς 8. Ἰανουαρίου μέχρι τῆς 5. Μαΐου. Ὁ γέρον μάλιστα τῆς Πελοποννήσου στρατάρχης, σπεύδων ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὴν συγκρότησιν αὐτῆς, εἶχε κατασκευάσει ἐν Ἑρμιόνη ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς Νοεμβρίου τοῦ 1826 ἔτους. Βαρέως εἰσέτι φέρων τὰ ἐκ τῆς ἀνταρσίας τραύματα, καὶ δυσχεραίνων περὶ τὰς κεφαλαιοτάτας πράξεις τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ συνελεύσεως, ἤρχετο, δὲν λέγομεν νὰ ἐκδικηθῇ, διότι φιλέλδικος δὲν ἦτο ὁ Κωλοκοτρόνης, ἀλλὰ ν' ἀντιτάξῃ εἰς τὴν ἐπικρατήσασαν μὲν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, κατατρίβεισαν δὲ καὶ παρακμάσασαν ἐπιφρόνην, τὴν ἰδίαν. Ἦρχετο νὰ πατάξῃ ἐκείνην τὴν ὁποίαν ὠνόμαζεν ἀριστοκρατίαν, καὶ ν' ἀναπληρώσῃ αὐτὴν διὰ τοῦ δημοκρατικοῦ στοιχείου. Καὶ ἐθριμάδευσαν μὲν τὰ σχέδιά του, ἐταλαφύθησαν ὅμως;

Πεποιήθησιν ἔχοντες ὅτι ὁ γέρον στρατηγὸς ἦτο φιλόπατρις, πιστεύομεν ὅτι εὐμνεῖς ἦσαν καὶ τότε πρὸς τὴν πατρίδα οἱ σκοποί του. Ἀλλ' ἐπὶ πολιτικῶν συζητήσεων καὶ διαρρήθμισεων πολιτευμάτων καὶ νόμων, ὁ πατριωτισμὸς, ἐὰν δὲν φωταγωγῆται καὶ ὑπὸ τῆς λαμπάδος τῆς ἐπιστήμης, τῆς ἐμπειρίας καὶ τῆς συνέσεως, οὐχὶ μόνον εἶναι ἀνεπαρκής, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβὴς ἐνίοτε. Τὴν ἀλήθειαν δὲ ταύτην οὐδ' αὐτὸς ὁ Κωλοκοτρόνης ἠγνόει· διότι πολλάκις